

K39

Intervjuad: John Dahlberg, trädgårdsmästare, Vetlanda

Intervjuare: Folke Frömmert

Län: Jönköping
Kommun: Vetlanda
Namn: John Dahlberg
Tid: 1928
Årsgivet: 1
Intervjuare: Folke Frömmert

-Ja, då vi har ont om tid och då Du redan läst igenom de frågor jag tänkt ställa, föreslår jag att Du till en början håller ett litet föredrag, som allmänt tar upp de frågeställningar Du tycker verkar intressanta.

-Ja, du som tänker bli biblioteksmänniska och då utgår jag ifrån att du läst och vet våra biblioteks bakgrund och historia och de stora och förnämliga bibliotek som vi har tillgång till idag. Man kan tro att det har varit så alltid, den oerfarne kan tänka så, men våra bibliotek med den standard som vi önskar och vill att vi ska ha idag, det är en ung företeelse. De har inte funnits så länge bakåt i tiden som mycket av all historia och kunskap och vad vi tror oss veta och kunna här i livet, Och vi får komma ihåg, för att skapa en boksamling och hålla den, förutsättningen är ju den att folk kan läsa, och kan inte folk läsa då är ju biblioteken utan allt värde. För att kunna utnyttja tillgången så måste folk kunna läsa och då måste vi komma ihåg, att det är inte så värst långt bakåt i tiden.

Jag som är född 1894, i min barndom träffade jag många gamla som inte kunde läsa. Så långt fram som i slutet av 1800-talet och det är ju en kort period. Det var många gamla, de som var gamla då, de kunde inte läsa, och kunde de läsa, jag vet mormor hon kunde läsa innantill, fast hon kunde inte skriva och hon kunde inte läsa skriftspråk, men hjälpligt stava i psalmboken det kunde hon. Och mina föräldrar, pappa var född i det torra året 1868, och mamma var född 1870, och de kunde ju hjälpligt läsa, pappa i synnerhet, han var läshungrig, och jag får nog säga att jag har ärvt en del av det där. Så fort det fanns, de få tidningar som var då i slutet av 1800-talet och i början av detta århundrade, då försökte han läsa och ville gärna, men herre min tid, på landsbygden, vanligt folk, det fanns ju inget att läsa.

Hemma i min fattiga uppväxttid det fanns ju, ja, psalmboken den fanns ju, och det kan jag sticka emellan och säga att vi ska aldrig glömma psalmboken när vi tänker på bibliotek. Det har varit vårt folks stora skatt, det var ju uppbyggelse-skriften och det var sångboken långt mycket mera än vi tror, det har varit hos vårt folk en verkligt stor tillgång. Det

fanns ju hemma en postilla förstås och så nya testamentet, ja, och kanske en annan liten skrift också, det fanns inget mer. Hemma fanns några häften och ströskrifter och lite så där, och det var vanligt, uppväxttiden i fattiga hem där jag umgicks och träffade, det fanns ju aldrig en bok och heller ingen som brydde sig om att läsa. Och tidningar kom då, jag tänker på i dag, jag håller mig med tre dagstidningar, och far delade tidningen med sin bror. Den kom tre gånger i veckan och det var ju en fläkt utifrån världen när tidningen kom, och de hade den gemensamt. Jag fick springa ner till farbror August flera gånger och hämta tidningen då, sedan han läst den så skulle far ha den, och vi kan få ett begrepp om hur svårt det var, hur fattigt det var med litteratur. Tidningen kom ju till jul, ett julnummer, och det var lite julbetraktelse och lite illustrerat, det skulle bröderna byta sinsemellan, vartannant år fick pappa julnumret och det andra året skulle farbror August ha det. Så sent som första årtiondet på 1900-talet hos fattiga lantarbetare, bondfolk och torpare, och som vi säger, vanligt folk, det fanns ju aldrig några böcker, det fanns ju ingen som intresserade sig för det eller brydde sig om det, och det går aldrig att förneka, för det är ett faktum, att så var det och så är det, också det ringa intresse som fanns i min uppväxttid och långt fram i tiden. Det fanns ju förmöget folk, välbesuttna bönder, men inte hade de några böcker, inte något så barnsligt, nästan föraktligt som att ha böcker, det skulle man inte ha helt enkelt och det låter illa, jag vet det, och den som hör vad jag säger, var vi så kulturellt utarmade, och jag står för det, jag vet det, jag har upplevt det.

Och sedan när jag kom i folkskolan i början på 1900-talet, 1904, då när jag började, då kom jag ju tack vare lärarinnorna, speciellt den sista lärarinnan, hon var ju en stor människa, pedagog på den tiden, och det var väl inte alla som var intresserade av att läsa, men hon lärde mig och så hade hon förmågan att berätta ur historieboken och ur lite av varje. Hon fodrade inte innantilläsning så mycket men hon berättade, hon hade ett vackert klarspråk och det anser jag som min uppfostran och min stora tillgång.

Och sedan när vi nu ska tala lite om folkbibliotek och folkuppfostran och folkupplysning som vi strävar efter än idag, vi försöker ju alla så gott vi kan, och sen när vi jämför

dagens kolossalt stora litteraturutbud mot vad det var då för 60-70 år sedan, så är det ju något förvånansvärt, vi är ju överhögda med trycksaker, om vi vill ta det tillvara. Det första då, som vi kunde kalla folkbibliotek, var ju sockenbibliotekena. Det fanns nog inte i alla socknar och vid alla kyrkor, men hemma i uppväxtkyrkan där hade klockaren ett litet förråd av böcker och kallade det sockenbiblioteket, och det fick vara öppet då någon gång för sockenborna. Där fick vi låna en bok och ta hem och läsa, men före 1910 var det så få, jag tror sockenbiblioteket var mycket litet utnyttjat, men så vet jag inte riktigt säkert, men jag tror sockenbiblioteket tillkom därav att präsen skänkte en bok, eller hans barn kanske hade skolböcker efter sig, och då var det lämpligt att lämna dem till sockenbiblioteket, så att det blev en liten boksamling. Det var ju inte som idag att man begär anslag utav kommunen för att köpa böcker, det var inte möjligt just då, och det var för att det ansågs så onödigt. Sockenstämmogubbarna, de var hårdhänta och jordnära, de såg inte så värst stort på en bok, det betraktades i de flesta fall som en onyttig tingest, så det var någonting man inte behövde.

Och sedan, jag tror omkring 1910 nån gång, då kom jag med i nykterhetsorganisationen, där uppe, det var första gången jag kom i kontakt med föreningsliv och där fanns ett litet bibliotek som nykterhetsorganisationen hade, där fick man låna och jag minns att jag lånade några gånger där, men det var ju urkärvt och konservativt och svårförståeligt för en ung människa, den litteratur som tillhandahölls där, och så var det väl lite propaganda för nykterhetsrörelsen, det är ju naturligt, det skulle det ju vara.

Och sedan kom jag, av vad jag minns nu, till annan trakt, och kom i kontakt med nykterhetsorden Vernandi, det var där uppe i en tätort med sågverksindustri, och då var det litet mer fläkt över biblioteket, och det var ju industriarbetare jag träffade där, för första gången, och de var ju litet före tiden, så där fanns flera av dem som var rätt så litterärt kunniga, skolade, och jag kan inte minnas nu vad vi läste, men det var den tidens radikala åsikter, minns jag, och sen var det ju att man tillhandahöll ju då - Vernandi var ju arbetarrörelsens nykterhetsorganisation och även bildningsanstalt - mycket tillfälliga småskrifter och det var ju Hinke Berggren och den tidens rabulister. Vad hette han den store matematikern? Ja, jag glömmet namnen. Där spreds småskrifter

i vardagliga och allmänna ting och propagerades för framåt-
skridande och framför allt propagerades mycket för att du skall
läsa, och jag minns en, han hette Jansson, han var äldre än vad
jag var, han sa till mig : "Du skall veta att det finns mer än
en gryta som kan koka", och det är starka ord, men så förnuftigt,
och jag har tänkt på det sen, det är ju så längesen, så rätt
denne Jansson hade, det finns två grytor som kan koka samtidigt.
Och sedan kom jag åt annat håll, jag var bland annat uppe i Hudiks-
vall i Hälsingland och där kom jag med i IOGT, nykterhetsorganisa-
tionen, och det får jag säga, att så vitt jag kan bedöma idag,
jag kanske har fel, men det var då den stora kulturföreningen
och de strävade inte enbart för nykterhet utan även för upplys-
ning och kultur. Och där träffade jag några ungdomar, och jag
var ju ung på den tiden, de var ju industriarbetarbarn och kanske
en del av dem hade lite högre än folkskolan. Där kom jag i kontakt
bla med Fröding, det hade jag aldrig gjort förr, och lärde mig
förstå hans storhet och klangen i hans dikt och så vidare, och
en del annat som var nytt på den tiden, och vi skall komma ihåg,
att Fröding var en som inte alls var accepterad i den tidens
samhälle, det var han inte, för han var en rabulist och hädare
och vi vet ju att han vart dömd för sedlighetsårande dikt och
så vidare. Han var ute för tidigt han också.

Ja, det var den perioden, och sen jag kom inte ihåg hur det var,
men det började snart närma sig 1920-talet då jag kom hit, och
jag hade börjat samla litet böcker då, jag hade med några stycken.
Men sen här hade vi statsbiblioteket, eller det hette, kommun-
biblioteket. Ursprungligen var det kyrkan som helt hade hand om
biblioteket, jag kom inte ihåg när det övergick, när den borgerliga
kommunen tog över verksamheten och vi fick kommunbibliotek och
stadsbibliotek så småningom. Och då när staden blev stad år 1920,
mor och jag vi var ju unga då, och så började jag låna på stads-
biblioteket, vi hade en skollärare Eliasson som var bibliotekarie
på fritiden, höll jag på att säga, på deltid, det var det, vi hade
biblioteket högst upp på vinden, skolan är kvar där uppe än, vi
kallar det för samskolan, det var innan vi flyttade ner där vi
är nu. Då minns jag vi gick och lånade jag och ett par till. Jag
kom ihåg Eliasson, han rekommenderade bla reseskildringar och
jag minns jag fick sånt intresse just för detta, och det kanske
är så när vi är unga, i reseskildringen finns ju äventyret många
gångar och det kanske lockar oss, och då vill jag säga till min vän
Eliassons heder, att han stod kanske litet högre än hans kolleger
skollärarna gjorde, och han jobbade mycket rent ideelt, satte bort

tid för inköp och pengabekymmer just för biblioteket det kan man gärna påminna om, och det var inte bara min vän Eliasson som är borta för länge sedan, det var får man erkänna, att många av skollärarna då ute i bygderna, de jobbade just på detta sättet för att sprida lite kunskap och sprida intresse för litteratur osv. Men som sagt var, det är samma problem idag, det kanske låter skolmästaraktigt av mig, jag som är så gammal idag och säga, jag är ledsen för att folk i allmänhet är så lite bokintresserade, för det är så, jag vill inte överdriva på något sätt och inte framhålla mig själv på något sätt, för jag har inget att skryta med, men gå ut du som ska bli biblioteksmänniska, gå ut i hemmen, gå ut där ska du få se hur stora boksamlingar där finns. Det är fattigt, det är det än idag och det beror inte på ekonomin för det finns välbärgade, där det knappast finns en bok i hemmen, och jag kanske ska be om ursäkt för att jag säger det, men jag vill inte förtala någon, och vi ska komma ihåg, att så är det, det är lika svårt och få ut en bok eller propagera för ett bibliotek, det är nästan lika svårt i dag som för hundra år sedan när inte folk kunde läsa, när vi försökte med bibliotekena, och det är fullt att säga, och kanske de som är i karriären, de törs ju inte säga det. Utan att förhäva mig på något sätt vågar jag påstå det, att så är det, och det vet alla människor som har sysslat med det där jag har sysslat, med ABF, arbetarnas bildningsförbund, och vi erfor ju då hur trångt det var, hur svårt det var att få folk att bli boksynta och att kunna läsa, det är inte bara att rabbla upp alfabetet, konsten är att kunna läsa och att läsa med kritik och urskiljning, och det är en svår konst att lära sig, det vet jag. Man får inte tro att allting är sanning för att det är tryckt, för det är det inte, det går att ljuga lika bra i tryck som i tal, men nu är detta om vi ska ta starka ord och vara högstämnda, så vill ju vi som strävar efter det här, och du som är bokmänniska och biblioteksmänniska, vårt mål är ju det, vi ska lära vårt folk, vi ska lära vår ungdom att sätta värde på böcker och bibliotek, det är en stor tillgång, och då hoppas vi och tror att det skall vara en fostran, boken skall ju inte bara vara att nöta bort tiden med, boken är till för att fostra folk, den värdefulla boken och författaren har ju som mål att meddela någonting, hans tankar ska göra livet rikare för medmänniskorna, det är det stora målet. Jag vet hur svårt det är och du som är yngre du har kanske förstått och er-

farit en del, men du kommer att få erfara det i jobbet, det kan du bereda dig på. Ska vi då säga till slut för att vara högtidliga, så skall vi aldrig glömma att det är språket som är vårt adelsmärke, det är ju det som skiljer oss ifrån de andra djuren i vår herres hage, och på vad sätt skulle vi kunna skaffa oss någon kunskap än genom språket. Vi kan tala om för vår nästa att så är det och så gör vi och då händer så, det är ju all kunskaps och uppfostrans mening och källa, det får vi komma ihåg, och kunde vi få folk och bli mera glada åt att läsa och framför allt inte att läsa enbart för läsandets egen skull, bara för att fördriva tiden, det är inte så givande eller betyder så mycket. Ja, jag har inte mer att predika för dig, men har jag kunnat lämna någon liten källa för vidareforskning i det här stora och rika ämnet, så är jag glad och tacksam. Och det vet du, jag började med historia, och det vet du väl att vi hade här i landet stora boksamlingar redan år 1600, men det var stormännen, det var godsägarna, och så vet du väl också i vår historia hur mycket böcker vi stal ute i Europa under sk 30-åriga kriget, vilka boksamlingar fick inte drottning Kristina hem genom sina fältherrar ute i Europa. Vi har ju våra förnämliga biblar, djälvulsbibeln och silverbibeln som är stora skatter, det har man stulit, det låter illa, men så är det, och sen, vad vi hade i synnerhet på 1700-talet, var patronerna på herrgårdarna, baroner och grevar, de samlade stora bibliotek, det finns kvar ännu i dag i släkten, men då var det ju det att de flesta var skrivna på franska eller latin, och de herrarna behärskade språket, så de bibliotekena, de var ju inte tillgängliga för folket här i landet, men vi ska vara tacksamma för de finns och att någon hade intresse för det, och ta vara på det, nej vi kan ju inte kalla det för folkbibliotek eller svenskt, det var det ju inte. Vår kultur vilar ju på utlänsk förebild. Vi ska veta det att när latinet kom in och blev det lärda språket här, så var det romarnas gamla språk. Och då skulle de lärde kunna Seneca och Cicero och framför allt Aristoteles som var översatt från grekiskan till latin, det varade i tusen år, och längre. Sen när vi kom lite i uppförsbacke så reste herrarna, grevar och baroner, de reste ut och lärde sig och tog med böcker hem, fast på främmande språk, framför allt franskan, den var ju helt dominerande på 1700-talet, och jag har besökt ett väldigt stort privat bibliotek hos baron Bonde där uppe i Sörmland. Hans bibliotek är på 80-tusen band, det är

ett av våra största privata som finns, men de flesta böckerna var ju på franska eller något annat språk, fast han hade ju en hel del svensk litteratur, fast övervägande delen den är på franska. Så var det. Hoppas att du har haft någon glädje at det jag sagt och att du kan koppla på, du kan läsa litteraturhistoria och vanlig svensk historia och du kan läsa personhistoria osv, då kommer du underfund med det här, och har jag då kunnat ge dig lite bakgrund så är jag glad och tacksam för det.

- Får jag ställa en fråga här, ABF:s studiecirkelbibliotek som väl kom någon gång på 20-talet. Vad har dom betytt för den svenske arbetaren?

- Jo, det har betytt mycket.

- Fanns biblioteken i samma byggnad som organisationen.

- Ja. De som jobbade inom organisationen, det var någon av styrelsemedlemmarna som hade hand om biblioteket, och då vid mötena så fick man låna en bok.

- Det var alltså gratis att låna en bok där!

- Ja.

- Fick vem som helst låna en bok?

- Vi höll oss gärna inom organisationen, ABF:are, det gjorde vi. Vi hade en rätt så bra samling. Den uppgick sedan i stadsbiblioteket, den är där nu. ABF:s verksamhet och det bibliotelet som fanns, det betydde mera än nykterhetslogernas bokutlåning, det gjorde det, för ABF, det vet vi, det grundades 1912, och då var ju de framsynta, de försökte följa med tiden, och impulsen utgick ifrån Brunnsviksfolkhögskola. Fogelqvist var rektor där och vad hette han den andra, jag har glömt namnet nu, men de var före sin tid och de var också klandrade för att de var för radikala, fast jag får ju säga att ABF var neutralt. I både religiösa och annan åskådning så fanns det en bok som tillgodosåg varje riktning och behov. Jag vet det där, de sa ABF det är bara socialistpropaganda, men det är lögn, som så mycket annat, för det var det inte, utan ledningen där var tolerant. Det fanns plats för alla åskådningar, och det var högt i taket. Det var fritt för diskussion, fritt och öppet om både nykterhet och religion och livsåskådning och alla de här sakerna. Det betydde för en ung människa då på 1920-30-40-talen att komma in i en helt ny värld, för vi ska inte glömma att bibliotekena dominerats helt av prästerna och religionen, de första som fanns, det gick inte att komma in med någon annan åskådning, några radikala tankar.

- Jag vill fråga dig också, Du menar alltså att ABF hade ett ganska

så objektivt bokurval, där fanns det mesta.

- Vid den tiden ja. Vi kunde ju inte komma och bjuda ut rent vetenskapliga verk, naturligtvis inte, men skönlitterära verk, det som var aktuellt då, det fanns, och det fanns också populärvetenskap kan vi säga, i religion eller livsåskådning och ävenså i naturvetande och även astronomi, det var det det jag skulle säga. Det det var ju farligt, som i gamla tider, att tro att världsalldet rörde sig. Det fick det inte göra, det skulle vara stillastående. Solen skulle gå runt jorden och inte tvärt om, för det hade Moses sagt, det fick man inte ändra på.
- Kom du ihåg vilka författare som var lästa på den tiden och som representerades av det här biblioteket i synnerhet, skönlitterära författare då.
- Vad var det för några som var aktuella vid 20-talet, de unga, Värnlund hette väl nån. Ivar Lo kom ut och var populär och .. jag har ju glömt flera av dem, det var ju de som debuterade då.
- Menar Du de tidiga arbetarförfattarna?
- Ja, just det, det var dem. De var ju begärliga därför att de behandlade motiv som arbetarna, folk i allmänhet, kunde följa med i. De skildrade deras miljö. Då var ju bla träindustrin, sågverken, var ju så i ropet då. Jag minns författare som skrev om sågverket, jobbet vid sågen, ångsåg kallade vi den och ... nattskiften ... jag har glömt det där, det var en sporre för unga människor då, det var ju deras miljö, de kunde ju läsa om sig själva. Det var de här diktarnas stora förtjänst att de kunde introducera dikten just så det passade folk. Det kom inte förrän långt fram, vad skall vi säga, 20-, 30-, 40-talen. Då var ju de unga och då var det ju något helt nytt som kom, för man var ju van vid det gamla, de gamla författarna. Och mycket kördes i biblioteken med översättningar, jag kan inte komma ihåg alla, men det var mycket översättningar från främmande språk och sen var det det där romantiska, det var herrgårdsflickor som skrev om sin kärleksupplevelse och mamsellivet och rent högrestånd, herrgårdsliv. De hade pigor och betjänter de skildrade i romanform, det kördes det mycket med. Men sen var det också, vad jag minns från min ungdom, det var ju Emilie Flygare-Carlén, hennes romaner från skärgården, du kan inte tro vad de lästes. De gick ut i billiga 25-öresutgåvor, 50-öres, de lästes kollosalt mycket, och det var inte kanske bortkastat, för det lärde folk att läsa, och ävenså, vad hette hon den där Schwarz, Anna, ja, det kvitter vad hon heter, Schwartz, hon skrev såna där kärleksromaner och i den genren. Men det lästes och det fanns

inget annat innan vi fick de här moderna, som vi sa, arbetarförfattarna, som skrev vårt språk och talade så vi förstod. De andra som romantiserade, det var ju för fattiga jobbare, för det fattiga hemmet, de skrev romaner om det där som slog så bra, det gjorde de, det var ju drömmen och fantasin och flykten från vardagen, det förstår jag idag, det var ju därför de där skildringarna, romanerna lästes så flitigt men det var herrgårdar och bruks-patroner och grevar och baroner osv, det var det som fängslade sinnena, det var som biografen blev sedan, det var flykten från den tråkiga och fattiga vardagen, det tomma intellektet som gjorde de åtråvärda och jag vill inte fördömma det. Vi hade inget annat, det fanns inget annat och från mina tidiga år, jag kommer säkert ihåg fransmannen Flamariot, det kom ut tunna häften, jag tro inte de kostade mer än 25 öre, som skildrade astronomin, stjärnhimlen, och jag blev så fascinerad jag. Han talade om då hur universum är uppbyggt. Om han hade rätt, i mångt hade han, men om det var rent nu-tida vetenskap, det ska vi ju inte tvista om, det kan jag inte bedöma, men att han tänkte, han talade om planeterna, om ljuset och allt det där. Det hade ingen människa gjort förut, det fanns inte att läsa om något sånt rent vetenskapligt, det skulle vara byggt på gamla testamentet, för tusen hakar, syndafloden, den som var elak då och man hittade ett ben efter det, var en sån djäkel som drunknade i syndafloden, och det är sanning. Du hör så jäkla elak jag är, ha, ha.

- När sedan ABF:s studiebibliotek gick upp i kommunbiblioteket, på vad sätt förändrade det bokurvalet?
- Det finns kvar, det finns kvar där uppe än idag, men nu är det ju undanställt i bokförrådet. Det förändrade inte ett dugg, det införlivades med statsbiblioteket, det katalogiserades in i boksamlingen och det är det än idag.
- Kostade det någonting att låna då när det blev kommunbibliotek.
- Nej.
- Och lånetiden var densamma som på ABF.
- Ja, Det vart ingen förändring, den som ville så fanns böckerna där, de fanns i katalogen och hyllorna, och då först, var ju inte biblioteket så stort, då fick ju böckerna rum därnere allihop.
- Var det öppna eller slutna hyllor?
- Det var öppna hyllor, och jag minns biblioteket, det var borta, det var ingen som visste var det var, och jag min fattige stackare, det var ingen som brydde sig om mig, och då skulle vi försöka,

och vi fick det till rätta och så fick vi hem det hit och fick in det, jag minns när vi bar in det i biblioteket, och då måste det ju bli lite ordning på det för ABF:s var ju rätt gammalmodigt och sen gick det igenom, det var ju ingen som brydde sig om det, det vartaldrig nån kallelse och ingen styrelse och ingenting, men jag vill inte säga något illa, men bara det när jag började med ABF och studie-cirkeln, det ansågs som mycket suspekt och galet till att börja med. Ja, det låter illa.

- Hur kom det sig att det var så suspekt. Vem tyckte att det var suspekt?
- Gå ut och fråga jobbarna i gathörna får du se och medlemmarna i arbetarkommunen, visst fanken.
- Så det tog många år innan det där blev något självklart?
- Ja, det där tog många år och det är frågan om det där har slagit igenom än idag. Men idag har vi ju SÖ och anslag och hela studieverksamheten, det går ju fint, men då, då fick man höra: "Jaså ska du sätta fart på ABF", fick man höra skitord i gathörna. Men det var ju det jag hela tiden ville tala om för dig, för ska du få erfarenhet, då får du gå ut till jobbarna och bönderna på dynghögen och tala med dom, om de vet vad en bok är eller nåt sånt. Ja, det här låter illa, jag är elak utav fanken, det är jag, men så är det, och det får du erfara, och du skall ha den bakgrunden. Det skall ingen akademiker som flyger högt upp itaket komma till dig och påstå och säga att vi skall göra så, vi tar den och den författaren osv. så är det inte, det är främmande, för ska vi ha folk med oss, ja, vi ska väl få så många som möjligt med oss, det skall väl inte vara en liten aristokratisk klick som sysslar med vårt biblioteksväsen, det ska det inte vara, men det vill gärna bli det, jag har råkat träffa akademiker och såna där jäklar, de är inte så märkvärdiga när man synar dom från insidan.

Nu har ju Metallarbetaren varit ute och gapat om akademikerstyre och sånt där, det vill jag inte göra för det är fel, och det vittnar bara om okunnighet, och det är på den grund, gå ut och sammankall ett möte, tala om att vi ska ha en sammankomst, viska diskutera den saken, gå ut och gör det, gå ut och annonsera om det, titta sen efter hur många du får dit, och hur många som har en tanke att säga dig om ämnet. Det är det man måste, det går inte och sitta uppe i toppen och gapa, som den där Metallarbetaren nu: "Kör ut alla akademiker", de står inte på gräsroten, förbanskad bluff är det, så är det inte, det är inte så och det problemet,

det har vi absolut, och vi kommer aldrig ifrån det, utan att vi lyfter bort folk, vi får skola dem mera, bara gå ut och skaffa en som skriver protokoll eller bara håller i klubban och får dem till atttiga.
